

RENAȘTEREA

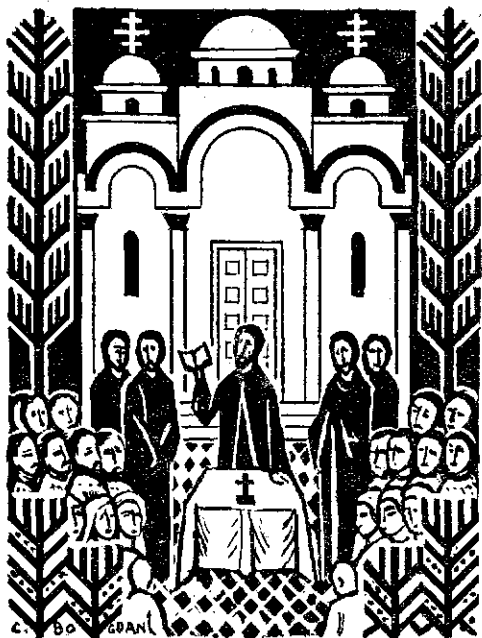
ORGAN OFICIAL AL EPARHIEI ORTODOXE ROMÂNE
A VADULUI, FELEACULUI, GEOAGIULUI ȘI CLUJULUI

APARE ODATĂ PE SĂPTĂMÂNĂ
— Abonamentul: 450 Lei la an —

Redactor: **Protoereu D. ANTAL**
CLUJ, Strada Iuliu Maniu Nr. 31

CUPRINSUL:

Veniți la praznic. — Ștefan Paul: Slăvit să-ți fie numele deapururi Prea Sfințite Părinte Nicolae! — Pr. Axente Tomuș: S'apropie strălucita sârbătoare. — Gh. Bogdan-Duică: Mici studii istorice. — Daruri pentru Catedrala din Cluj. — Pr. Andrei Eftimie: Conferința de toamnă a protopopiatului Luduș. — Convocarea congresului Asociației „Andrei Șaguna”. — Cronică. — Concurs repetit pentru întreg. postulul de capelan în Ighiel. — Concurs repetit pentru întreg. parohiei Mogoș-Valea-Barnei.

Veniți la praznic.

Duminecă la 5 Noembrie se va desfășura în Centrul eparhiei noastre cel mai înălțător praznic ce ne-am putut dori și închipui vre-odată.

Dumnezeu ne-a ajutat să ajungem ziua sfințirii CATEDRALEI din inima Ardealului. Cu genunchii plecați și cu inimele smerite ne vom apropia de altarul Domnului, ce se va sfinți în prezența M. Sale Regelui CAROL II-lea. Patriarhul țării, Mitropolitul Ardealului și ceilalți arhieri vor proslăvi munca celui dintâi Episcop al Vadului, Feleacului și Clujului, a păstorului vrednic de stima și respectul celor de azi, și de mâne, — cum și al generațiilor viitoare, cari vor pronunța numele EPISCOPULUI NICOLAE IVAN, cu evlavie și cu pietate.

Ziua din 21 Septembrie 1921, ziua alegerii primului Episcop, de către reprezentanții clerului și ai poporului, își dă azi roadele cele mai blagoslovite. Din o eparhie — nouă, fără organizație, fără avere, fără biserică, fără oameni închegați și grupați în jurul bisericii — Episcopul nostru a făcut minunea de a le avea astăzi pe toate acestea învingând toate greutățile ce i-au fost în cale.

A muncit și a cruțat patrusprezece ani — și în jurul lui se găsesc azi toți fruntașii bisericii, încunjurându-l de stimă, de respect, de iubire și de devotament.

Ca prin farmec a concentrat în centrul

eparhiei — o pleiadă de oameni muncitori și aleși, un corp didactic select, un mănunchiu de protopopi bine pregătiți — și a întregit aproape toate parohiile cu slujitori ai altarului — cari se întrec în a propovedui cuvântul lui Dumnezeu și a semăna între credincioși cele mai frumoase principii ale Evangheliei lui Hristos.

Tot el — și acesta este adevărul necontestabil — a avut partea leului la înființarea „FRĂȚIEI ORTODOXE ROMÂNE” din metropolia Ardealului. Cu această nouă instituție mai mult decât necesară și utilă, a chemat elementul cult mirean la muncă apostolească, — a sporit tovarășii preoțimei în munca grea — care va aduce roade îmbelșugate în via Domnului. Frumoasele praznice dela 5 Martie și acum dela 5 Noembrie, el le-a pregătit — și lui i se cuvine lauda — cinstea întregă.

În cadrele unui articol ne mărginim la atâta — istoria nepărtinitoare îi va da, când nu va mai fi între noi — tot tributul recunoștinței.

Noi cei de astăzi îi putem totuși să-i preaslăvim rodul măreț al muncii luând parte cât mai mulți la marele praznic al sfințirii Catedralei, căci sârbătoarea oricât de mult ar fi a bisericii și a ortodoxiei noastre biruitoare, este în primul rând și a celui ce ne-a prilejuit-o.

„Renașterea”.

Slăvit să-ți fie numele deapururi Prea Sfințite Părinte Nicolae!

Acum când după strădani supraomenești în care Te-ai frământat de 13 ani de zile, de-atâtea ori înșelat în promisiunile primite și înșelat în asigurările oficiale, Ți-ai văzut cu ochii visul, cuvine-se să îngenunchiem cu toții, mai smeriți și mai umiliți ca oricând, în fața Prea Sfinției Tale Părinte Nicolae.

Smeriți în fața minunei ce-ai săvârșit împodobindu-ne credința și Clujul și neamul cu Catedrala, și umiliți în fața Sfinției Tale, pentru toată truda și pentru toate sacrificiile pe cari, nababic, le-ai risipit de atât amar de vreme, pe altarul acestei minuni. Căci minune adevărată este ceea ce-ai făcut Prea Sfințite Părinte, de-ai reușit să ne dăruiești Catedrala.

Astăzi, când biserica a ajuns în țara românească o negliabilă relicvă a trecutului, în fața oficialității, astăzi, când banul și-a singularizat rostul numai la satisfacerea nevoilor materiale, astăzi, când pare că a dispărut nu numai dragostea și sacrificiul pentru credință, dar par'că și credința însăși,... ce poate fi ceea ce ai reușit să înfăptuești Prea Sfințite Părinte, altceva, dacă nu o adevărată minune?!?

Și minune este.

*

Puțini în țara aceasta știu că sunt aproape 40 de ani de când a încolțit în sufletul Sfinției Tale ideea și dorința extravagantă aproape atunci — de a înălța o Catedrală ortodoxă în inima Ardealului subjugat, în Kolozsvárul de pe îndoliate vremuri. O știu cu precizie aceasta dela prietenul de o viață care Ți-a fost tatăl meu, profesorul universitar Ion Paul.

Îmi cer toate iertăciunile dacă divulgând aceasta, am ultragiat poate modestia neasămuită încă a Prea Sfinției Voastre. Există despre aceasta un document doveditor a viziunii profetice pe care Sfinția Voastră a avut-o, acum sunt aproape 40 de ani.

Cuvine-se cu adevărat ca astăzi când visul Prea Sfinției Tale, vis care Te chinue fără încetare de patru decenii, a căpătat trup și măreț strălucește în Clujul românesc, se cuvine cu adevărat zic ca acest document să fie scormonit din fundul arhivei în care se găsește și scos la lumina

zilei, căci prea a multe grăitor va fi trebuind să fie.

*

În contra tuturor vitregiilor dârze ale vremurilor pe care le trăim, cerșind aproape piatră de piatră, din zidurile măestre ale Catedralei Ai reușit să o vezi încheată și strălucitoare în bătaia soarelui. Ca meșterul Manole din poveste, ca titorii de biserici de pe vremuri, Ți-ai risipit pe toate drumurile și liniștea, și odihna, și sănătatea.

Ți-ai îngropat în zidurile Catedralei zi de zi și clipă de clipă tot aurul sufletesc al unei apostolice bătrâneți — tot aurul unei vieți întregi de neconținute sacrificii pentru credința și pentru neamul în care Te-ai născut.

Catedrala pe care ne-ai dăruit-o va rămâne pentru toată trăinicia neamului acesta, icoana eternizată în piatră, a ființei Prea Sfinției Voastre.

Credincioșii, cari sute de ani de acum înainte, se vor închina între zidurile ei, vor pomeni cucernici, amintirea Prea Sfințitului Părinte Nicolae.

*

Și-acum implorăm pe Dumnezeuul lumii acesteia, făcătorul și desfăcătorul a toate, să-Ți dăruiească Prea Sfinte Părinte, decenii încă, ca să Te poți bucura de roadele minunei ce-ai făcut, și nădăjduim în sufletele noastre că-Ți va da, căci prea din cale-afară de frumos și cu prețul prea multor strădani și sacrificii L'al servit pe El miluindu-ne pe noi cu sfântă Catedrală ortodoxă a Unirei eterne.

(„Dacia Nouă”, Cluj.)

Ștefan Paul.

S'apropie strălucita sărbătoare.

— Apel către absolvenții Academiei teologice ort. rom. din Cluj. —

S'apropie cu pași repezi cea mai strălucită sărbătoare a ortodoxiei din zilele noastre din reinviata episcopie a Vadului, Feleacului și Clujului. Ceasul când noul Sion va fi înconjurat de Regele și Patriarhul tuturor Românilor, moment ce va fi anunțat în tot cuprinsul de Dumnezeu păzitei eparhii prin glasul clopotelor tuturor bisericilor, mândria noastră ca popor român

și creștin va fi asemenea acelei clipe când Neagoe Basarab predă destinației mareața mănăstire din Curtea-de-Argeș, ca loc de odihnă de veci în depărtatul viitor al regiilor români, sau acelei clipe când atletul creștinătății, Ștefan-cel-Mare și Sfânt, ridică scaun vlădicesc pentru Români la Vad și Feleac, sau acelei clipe când Mihai Vi-teazul a înființat episcopie românească la Alba-Iulia. Pentru aceasta praznicul acesta va fi al tuturor Românilor și va fi scris cu litere de aur în istoria noastră națională și bisericească.

În această sărbătoare, cuvioșii preoți bătrâni văd o minune cerească, căci în locul unde neamul nostru a văzut numai umiliri și batjocuri și chiar ei însăși au fost batjocoriți, s'a ridicat casă frumoasă chiar în inima Clujului, casă pe care „nici porțile iadului nu o vor birui“. Mai este acest act un simbol și-un contract ce s'a subscris și încheiat pe vecie. Eu, ca preot tânăr, văd și cea mai strălucită sărbătoare de bucurie a preoților ieșiți de pe băncile Academiei teologice ort. rom. din Cluj: noi am fost mărturie la punerea tuturor pietrilor minunatului locaș; noi pe când se înălțau și se îngroșau aceste ziduri „creșteam și ne întăream cu duhul“ sub aripile modestei bisericețe din afară de zidurile Clujului și luam și împrumutam duh din duhul vredniciei Prea Sf. Sale Episcopului nostru, ca ctitor și purtător de grijă; noi cei mai fericiți preoți, căci am văzut pecetluindu-se un trecut și deschizându-se un viitor și încoronându-se o activitate de om harnic la frumoasa etate de aproape 80 de ani; noi ne ziceam când păraseam băncile seminarului și ne desfăceam din îmbrățișările colegiale: *La revedere la sfințirea Catedralei*.

Fac acest apel către toți absolvenții Academiei teologice ort. rom. din Cluj: să ne strângem toți la vatra ce-am părăsit-o, în ziua sfințirii Catedralei, unde să ne încălzim o clipă sufletele răcite de greutatea vieții și să mulțumim lui Dumnezeu că ne-a învrednicit să trăim acest act istoric. Apoi să exprimăm bisericii și Prea Sfinției Sale neclintit omagiu, recunoștință și mulțumită și să încopciem pentru o clipă viața noastră, a celor trecuți în rândurile luptei, de-a membrilor activi ai societății „Credința ortodoxă“.

Veniți deci toți! Nu cruțați nici o cheltuială! Lepădați pentru o zi orice greutate a vieții și orice „grijă lumească“ și veniți!

Pr. Axente Tomuș.

Mici studii istorice.

Cevă despre Maramureș și Muncaciu.

I.

Cifre din 1822.

Congresul național-bisericesc (ortodox), al metropoliei Ardealului, s'a ocupat, în ultima-i sesiune, cu *chestiunea reînființării episcopiei de Maramureș*; și a constatat că lipsa de atenție pentru această chestiune importantă este o tristă notă — pentru guvernele bucureștene.

Întors dela congres, iau în mâni o carte și mă hotărăsc să arăt cetitorilor „Renașterii“ cam ce erau Români din acele părți, pe când *clerul greco-catolic al diecesei de Muncaciu* îi pregătia pentru deplină maghiarizare sau rutenizare.¹⁾

Diecesa de Muncaciu, la 1822 avea 7 protopopiate, împărțite în districte (cu comune: 7, 10, 3, 10, 2, 5, 6). Comune matre erau 538, filii 1029 și suflete 426.032.

Pe unde erau Români?

Și cine-i conducea pe Români?

I. Archidiaconatul și comitatul Maramureș îl conducea un vicar (Petru Anderco), iar vicarul avea un „consistoriu subaltern“ de 12 inși: M. Fánkovics, T. Rednik, I. Mihályi *sen.*, I. Voloszán, I. Mihálics, S. Andruhovics, Bas. Mihályi, Ant. Liptsei *sen.*, M. Csopci, Bas. Dóhovics, I. Kosztevics, Bas. Popovici (notar). — (Am copiat numele cu ortografia șematismului). Popovici eră unicul titrat: doctor în filosofie; de sigur, catolică!

II. În districtul Băcicoiu: *Bocskoviensis* se pomenesc Români în Rona-de-sus, dar numai *nonnulli* (puțini) și în Rhóna-szék. Dar ca număr exact nu-i putem distinge. Șef religios: *Fánkovics*.

¹⁾ Titlul cărții: *Schematismus venerabilis cleri graeci ritus catholicorum dioecesis Munkácsiensis, pro anno domini MDCCCXXII*.

Episcop la Muncaciu eră Alexie Pótsi. Capituluil îl formau: B. Papp, I. Olszavsky, Mih. Tabákovics, St. Andruhovics, Ant. Banyai — toți Români de viață veche!

Oficiul diecesan cuprinde nume ce sunt la fel. Dar are și pe Petru Anderco, vicar foraneu.

În districtul Iza: *Izensis* (în frunte cu protopopul, vicearhidiaconul, Grigore Roșca) erau numai *Valachi*. În 15 comune se aflau 11.290 suflete. Mai multe în Surduc (Strâmtura: 1250), apoi în Rozavlea (1128). Toate parohiile sunt notate ca *antiqua* (vechi).

Pur românesc este și districtul Coseu: *Koszoviensis*; 11.844 suflete. Ruteni (de sigur puțini) erau numai în Ocna-Șugatag. Șef: Teodor Rednic.

Acî este pomenită o școală (*vernacula*) în Crăcești, cu popa+învățător Grigorie Lomei.

În districtul Sighet: *Szigethiensis* — cu șeful Vas. *Volosan* — amestecul cu alte naționalități crește; 3 comune sunt date ca rutenești (Câmpulungul, Remetea și Crăciunești); 3 ca românești și rutenești (Apșa-dejos, parohia *inferior* și *superior*; Slatina); ca românească+rutenească+ungurească (Sighetul). O școală *vernacula* se pomeneste numai în Sighet (condusă de P. Anderco); dar eră — românească? Comunele *pur*-românești aveau 4606 suflete; cele rutenești 1073; românești+rutenești 2723; iar românești+rutenești+ungurești 1490. (O comună, Apșița, nu-i fixată).

În districtul Vișeu: *Vissoviensis* (șef: I. Mihályi) erau 10 parohii: 6 de limba română (Borșa eră *inferior* și *superior*), 2 rutenești+românești, 2 rutenești. Româneștile cu 7140 suflete; românești+rutenești cu 2496 suflete; rutenești cu 3580 suflete.

Ceva mai încolo, mai departe, în Szabolcs, Români sunt însemnați în districtul *Dorogiensis*, amestecați cu Unguri și Ruteni în: Bököny, Dorogh-Rác, Érkenéz, Fejértó, Gelse, Szent-György Abrány, Nyir-Adony.

Iar în districtul *Kálloviensis*, în alte comune: Biri, Kalló-Nagy, Kállo-Semjén, Napkor. Se știe că nenorociții aceștia au fost mai târziu pretextul episcopiei maghiare-românești de Hajdu-Dorog, titlu de „glorie“ grecocatică.

Tot pe-acolo, pe departe, în Ugocea, Români erau prezenți în: Batárcs, Gérez-Kis, Gérez-Nagy, Tarna-Nagy, Túrcz — și anume singuri, puri!

Eră oarecum o legătură etnică — chiar între Est și centrul maghiar?

Șefi religioși pe-aici erau: Ant. *Banyai*, la Dorogh; și *Basilus Bányi*; iar în Ugocea, *Basil Papp*. Vor fi vorbit româ-

nește ca contemporanii lor: C. Conache și I. Eliad-Rădulescul!

Să ne scoborim la *Satmar*, a căreia ivire 'n acest șematism se motivează la pagina 204 cu o notă ce merită a fi reprodușă.*) Archidiacon eră aici *Basilus Papp* (identic cu cel din Ugocea), iar vicar foraneu un D. *Beöthi*.

Sătmarul eră arhidiaconat întins în tot comitatul. Districtele românești erau:

Districtul:	Parohii mixte	Parohii pure românești	Suflete românești
Avassiensis (Oașul)	—	13	12019
Felső-Bányensis (Baia-Sprie)	1 ¹⁾	5	2781
Nagy-Bányensis (Baia-mare)	5 ²⁾	10	4655
Bikallyensis	1 ³⁾	11	5081
Erdödiensis (Ardud)	5 ¹⁾	6	3540
Erdőszádiensis (Ardusat)	—	17	7351
Nagykárolyensis (Cărcii-mari)	2 ⁵⁾	15	10040
Szathmáriensis (Sătmar)	14 ⁶⁾	1	525
Szinér-Várallyensis (Seini)	2 ⁷⁾	9	6558
	30	87	52550

Dacă adunăm sufletele românești, din districtele acestea, din comunele românești-*pure*, obținem cifra 87.390.

Câți Români erau amestecați cu Rutenii în cifra totală de 7429 suflete, și câți cu Rutenii și Ungurii în cifra totală de 7806 — *nu se poate calculă*. Oricum, într'o lume de 15.235 de suflete rutenizarea și maghiarizarea *putea* să înainteze. Și înainte!

III. Patroni de biserici sunt uneori (rar) nobili maghiari. Odată găsim că în Țicău (Czikó) și în Supurul-de-sus jurisdicția e a

*) În sensu B. Gratosi de dato 6 Februarii 1816. et No. 3518 emanati Intimati, Vice-Archi-Diaconales Districtus: Bikallyiensis utpote, Erdödiensis, Erdőszádiensis, Károlyiensis, Nyirensis cum suis Parochiis; Parochiae item in V. A. Diaconali Distric'tu Szathmáriensi sitae, signanter: Vetés, Ovári, Dob, Bagos, Ujjalu et Portsalma, in toto 72 Parochiae cum suis filialibus, *Graco-Catholicae Dioecesis Magno Varadiensi incorporandae* ob non subsecutam adhuc resignationem Schematismo huic inseri debue unt.

Adecă o hotărîre din 1816 nu eră executată în 1822; deci avem și-acele 72 de comune în șematismul de față.

1) Mixte, românești+ungurești, cu suflete 617.

2) Rutenești 1695; românești+ungurești 1255.

3) Românești+ungurești 610. Lipsește cifra pentru Supurul-de-sus.

4) Rutenești 546; românești+ungurești 2461.

5) Românești+ungurești 695; românești+ungurești+rutenești 427.

6) Românești+ungurești 3146; Rutenești+ungurești 1797; Românești+rutenești+ungurești 5889.

7) Românești+rutenești 2210; rutenești 1445.

ep. de Făgăraș (prin delegație; p. 107 și 111).

Printre popi se găsesc și nobili: *de Eadem* (Litpsei, Barczán, de Bilke, Petrovay, Zekány etc.). Ce românism ar fi putut desvoltă ei, nobilii?!

Printre popi apar și nume care mai târziu au fost celebre prin maghiarofilismul lor; de ex. Luran (un Hariton, un Miron și un Anton), în regiunea Erdőszád (Ardusat), Végső (pe la Carei).

Cum își creștea Muncaciul pe preoți? reese din câteva însemnări în care apar și Români: la Pesta, la Sâmbăta-mare (de ex. un Andrei Lupan și un Ioan Dragoș), la Unghvár (de ex. Antoniu Luran și Basiliu Marian).

IV. Impresia generală ce-o lasă cetirea șematismului dela 1822 este, firește, tristă: Afară de numărul sufletelor țărănești, nimic românesc — precis. Năvală de străini: Ruteni și Unguri, *da*; promiscuitate română-maghiară-ruteană, *da*; școală românească?, să vindece câte ceva din acea năvală, să apere — nimica toată.

Școală?, unde? Face s'adun datele a-cestea. Din toate comunele *pur*-românești școale sunt înregistrate în câteva comune bisericești: Tiream, Sânnicolau, Sanislau, Careii-mari, Ciomocoș și Dendeleag.

V. Așa și cu — atât ne apare cultura *grecocatolică* în Maramureș și 'n vecinătățile sale, la anul 1822.

Nu eră cultură; ci erau mari lacune culturale!

Din cauza lor, a lacunelor, străinismul i-a copleșit pe Maramureșeni, le-a înstrăinat sufletul, încât abia pe la 1860 încep a se ivi încercările lor sfioase de-a intra în curente românești.

Fost-au, deci, acolo vr-o 40 de ani de mortăciune grecocatolică.

Explicabil: Puterea religioasă dominantă venia din Apusul habsburgo-unguresc.

Contramășcarea trebuie să vie din *Sud-Est*, în toate fețele; și 'n cea bisericească, aceasta fiind — firește — *episcopia ortodoxă de Maramureș, de-a cărei necesitate numai Românii superficiali ori tâmpiți nu-și dau seamă.*

Post-script.

Privitor la episcopia ortodoxă de Maramureș congresul mitropoliei a decis:

„Asupra raportului cu Nr.-ul 373/1933

al mitropoliei Congresul național-bisericesc, cuprins de-o profundă mâhnire, constată că

1. chestiunea reînființării episcopiei de Maramureș, cu reședința în Sighet, a întâmpinat la conducătorii țării o lipsă de pricepere regretabilă și surprinzătoare; și

2. că desconsiderarea intervențiilor credincioșilor ortodoxi din acele părți ale României, precum și a episcopiei de Cluj, a Consiliului mitropolitan din Sibiu și-a Consiliului central-bisericesc din București, trebuie socotită drept semn de indiferență religioasă-națională.

Congresul național-bisericesc al Ardealului face *un nou apel* către On. guvern al țării, să ia din nou, în grabnic studiu, chestiunea reînființării acestei *episcopii de mare utilitate națională.*

Congresul național-bisericesc roagă Mitropolia să înainteze On. guvern un nou memoriu expunând *toate* motivele de importanță bisericească, culturală și națională, dar și *ușoarele condiții economice-financiare* ce reînființarea cerută le pretinde“.

Propunerea aceasta a comisiei organizatoare a fost cald sprijinită de Mitropolit, de episcopii prezenți, de congres. Ortodoxii din Maramureș trebuie să continue lupta, luând înțelegere cu autoritățile lor și cu toți Românii care-i pot sfătui bine.

G. Bogdan-Duică.

Daruri pentru Catedrala ort. din Cluj.

Doamna Profira Petrescu din Cluj, a donat	
o periniță la icoana Maicii Domnului.	
Pr. Roșescu Vasile, Mănăstireni II, Lei . . .	500
Pr. Todoran Izidor, prof. Cluj, Lei . . .	500
Thira Vasile, inv. pens. Inău, prot. Lăpuș	500
Prot. Pletosu Grigore, Bistrița,	500
Pr. Mureșan Victor, capelan prot., Bistrița	1000
Pr. Spânul Ioan, Coșna	300
Pr. Măgerușan Grigore, Blăjenii-de-jos . . .	100
Pr. Georgiu Mihail, Galați	500
Pr. Bunea Ioan, Năsăud	200
Pr. Deac Vasile, Simionești	500
Pr. Ciuruș Teodor, Rusul-Bârgăului . . .	500
Pr. Cristea Nicolae, Susenii-Bârgăului . . .	500
Pr. Nașcu Vasile, Bârla	500
Pr. Pop Augustin, Mijlocenii-Bârgăului . .	500
Prot. Latiș Alexiu, Baia-mare	850
Pr. Ciocaș Miron, Ardasat	500
Pr. Gheție Gh., Berința	500
Pr. Ciocaș Al., Cărbunar	500
Pr. Miclea Aurel, Cărpiniș	500
Ierom. Sava Chenturion, Ciocotiș	500
Pr. Șovrea Teodor, Curtuius	500

Pr. Dragomir Al., cap. Curtuiuş	500
Pr. Miclea Ștefan, Copalnic	500
Pr. Șovrea Augustin, Fânațe	500
Pr. Dragoș Valer, Finteuș	500
Pr. Cosma Vasile, Ilba	300
Pr. Greblea Liviu, Lăschia	500
Pr. Danciu Gh., Trestia	500
Pr. Vârvaș Vlaer, Șomcuta	500
Pr. Coteș R., Văleni	500
Parohia Cărbunar	45
Parohia Trestia	30
Parohia Văleni	235
Parohia Gurarâului	640
Pr. Vlad Sofron, prof., Cluj	500
Pr. Buiu Ion, Dângău	600
Pr. Matei Vasile, Butene (colectă)	200
Prot. Muntean Aurel, Huedin	500
Prot. Popa Romul, Luduș,	500
Pr. Șeulean Petru, Miheș	1000
Prof. Popoviciu Petru, Abrud, (colectă)	2328
Pr. David I. Vârtop	500
Prof. Baba Al., Alba-Iulia, (colectă)	637
Pr. Tomuș Axente, Mociu	2000
Industria Sârmei, Cluj	30.000
Eugen Beșa, dir. Ind. Sârmei, Cluj	10.000
Preoții protopopiatului Cămpeni	6600
Nemeș Julieta, Cluj (pentru odăjdii)	1000
Pr. Todea Romul, Mogoș-Miclești	400
Pr. Gan Emil, Runc	100
Pr. Ursu Ioan. Șasa-Geamăna	1000
Pr. Rotariu D., Orăști	200
Prof. Mureșan Iovian, Turda, (colectă)	3984
Dr. Domsa Iulian, Zalău	1000
Dna și dl Const. Resmeriță, Cluj, un liturgier legat.	
Dna Margareta și căpitan Dumitru Popescu, Cluj, un liturgier legat.	

(Va urma)

CONFERINȚE PREOȚEȘTI ȘI CERCURI RELIGIOASE

Conferința de toamnă a potopopiat. Luduș.

S'a ținut în zilele de 13—14 Octomvrie în Valea-Largă (Țicud), a cărei caracteristică iat-o: Ortodoși 408 suflete; uniți aproape 3000 suflete, cu 2 biserici și 2 preoți, cam absenți dela datorie; sectanți circa 300 suflete, împărțiți în vre-o cinci categorii ale aberației. O parohie deci care dă foarte mult de lucru, oricărui preot pătruns de dragostea către Biserică.

În seara zilei de 13 Octomvrie au sosit șase preoți spre a face vecernia, urmată de predica păr. Hârșan despre mărturisire, ca mai apoi să se mărturisească mulți credincioși, mai ales dimineata (14 Octomvr.) de către bătrânul preot Șeuleanu din Miheș. La orele 8 $\frac{1}{2}$ în această zi, Cuvioasa Paraschiva, s'a început serviciul divin în so-

borul condus de însuș păr. Protopop. Serviciul e înălțător, bisericuța arhiplină. La priceasnă predica păr. Șerban despre credința în Dumnezeu și Biserică, ascultată cu viu interes de pretențioșii ascultători, mulți cu creioane și hârtie în mână, spre a-și lua notițe și a însemna citatele spre a le comenta mai apoi... După împărțirea credincioșilor și parastas, „ostașii“ cântă imnul celor zece fecioare, în legătură cu evanghelia utreniei. Se deschide conferința, cu un cuvânt al păr. protopop, urmat de discuții asupra serviciului și predicii. Aceasta, din critică iese bună. Se dă apoi ceterire referatului Ven. Consiliu eparhial asupra conferinței din primăvară, referat cu pasagii măgulitoare.

După masă, în școală se continuă lucrările, cu raportul pr. Stan asupra activității cercurilor religioase, din care reiese că acestea au fost la înălțimea așteptărilor. Urmează pr. Popeanăș cu referatul asupra temei dată de Ven. Cons. eparhial, un extras din toate lucrările, cu concluzii destul de însemnate: Misiunea preotului este în contradicție cu munca câmpului; pretențiile credincioșilor de azi, nu-ți permit să neglijezi: predica, ierurgiile etc. Lucrul câmpului, chiar rațional, nu mai e un izvor de venit, ci de deficite; și ca să-l faci rațional, li se cere capital, ori, unde-i capitalul la preoțimea de azi? La fel cer: albinăritul, pomăritul, plantele medicinale, pe lângă că nu-ți procură un câștig imediat; slujbele, parastase, pomeniri etc. s'au rărit, din cauza slăbirii credinței și a sărăciei; să le îndesim?, e riscat. Să se creieze fonduri pentru preoți, când și cele pentru biserici sunt împuținate, este de tot dificil. Ca atare: preotul să se ocupe în limita misiunii înalte, cu ceea ce regiunea-i oferă, însă numai ca o lature secundară, nici decum principală; excesul să fie absolut exclus (mulsul oilor, vacilor, coasa, sapa). Plata dela Stat să nu mai fie o „întregire“ (ce cuvânt jignitor!), ci salariu, după normele corpului didactic, plătit la timp, nu aruncat cu dispreț, după ce se goleşte vistieria cu toate categoriile de funcționari. Așa ne vom putea face datoria și vom putea ieși din trista stare de a nu ne putea abona o gazetă, afară de oficialele, impuse.

Poporul adunat, pe o vreme foarte rea,

În număr mare, este chemat în școală și aici P. C. Sa păr. protopop rostește o cuvântare foarte potrivită, pentru o parohie, infectată de sectanți până 'n adânc, scoțând în relief rolul Bisericii și preoțimii, urmașii apostolilor. Urmează apoi conferința publică a pr. Eftimie, despre: pericolul prorocilor mincinoși pentru poporul binecredincios, ascultată cu viu interes; ba aprobată chiar și de sectanții participanți, prin dese înclinări din capetele lor, umplute cu minciuni. Mergem la vecernie, apropiindu-se amurgul serii, urmași de popor. Aceasta se încheie cu predica pr. Apahidean despre rolul Bisericii dreptcredincioase. După vecernie, deși noapte, la lumina făcliiilor de ciară, se săvârșește maslu, la cererea credincioșilor și cu acesta se încheie activitatea pastorală a conferinței. În urmă, conform ord. Ven. Consiliu eparhial se aleg 3 preoți pentru Casa preoților, anume: păr. protopop Romul Popa, preoții: Andrei Eftimie-Fărău, Dumitru Biji-Deag. Ora 7 seara; ploaia rece; întunec grozav. Asta însă nu ne împiedecă să plecăm către casele noastre, udați, cu mădulele pline de frig, spre a ajunge, cu căruța, și cum a dat Dumnezeu, unii din noi, la ora 3 dimineața acasă, mulțumiți sufletește că i-am ușurat munca colegului din Valea-Largă pentru câțeva vreme, prin sămânța aruncată. Deie Dumnezeu, ca petele de noroiu, cu care am fost stropiți până 'n gât, dela protopop până la cel din urmă preot, să fie isbitoare și pentru ochii afumați de țigările „havana“, ai acelora cari știu să ne strige de pe lavița ministerială că nu ne facem datoria.

Pr. Andrei Eftimie-Fărău.

CONVOCARE.

În conformitate cu articolul 10 din Statutele Asociației „*Andrei Șaguna*“ a clerului Mitropoliei ortodoxe române din Ardeal, Banat, Crișana și Maramurăș, având arhierasca binecuvântare, convocăm congresul ordinar al preoțimii ortodoxe române din Mitropolia Ardealului pe zilele de 5 și 6 *Noemvrie 1933, la Cluj*, cu următorul

PROGRAM:

Ziua I-a

1. Participarea la festivitățile sfințirii bisericii catedrale din Cluj.

2. Ora 5 după masă: Ședința Comitetului central al Asociației (în biroul părintelui Dr. S. Stanca, consilier episcopesc).

Ziua II-a

1. Ora 9 a. m., liturghie arhierască în biserica catedrală din Cluj.

2. Parastas pentru pomenirea mitropolitului martir Sava Brancovici, dela moartea căruia se împlinesc 250 de ani.

3. Participarea la congresul „Frăției ortodoxe Române“ care se va ținea în catedrală, după parastas.

4. După congresul F. O. R.-ului, audiența omagială a Comitetului central al Asociației la P. Sf. Sa Episcopul Nicolae al Clujului.

5. Ora 3 după masa: ședința congresului Asociației, în sala prefecturii județene, cu următoarea ordine de zi: a) Cuvântul de deschidere al P. C. Sale Dr. G. Ciuhandu, președintele Asociației; b) Preotul în școală (referat asupra problemei catehizației în școala primara, cu discuții; c) Votarea unei moțiuni cu privire la raportul dintre Biserica ortodoxă și statul român; d) Raportul Comitetului central și al casei centrale; e) Alegerea noului comitet; f) Eventuale propuneri; g) Închiderea congresului.

P. C. Părinți președinți al secțiilor sunt rugați să trimită Biroului Central, sau să aducă cu sine la Cluj, rapoartele despre activitatea secțiilor Asociației în ultimii doi ani.

Sibiu, 24 Octomvrie 1933.

Prot. Dr. Gh. Ciuhandu,
președinte.

Prof. N. Colan,
secretar general.

CRONICA

Alegerea nouilor episcopi s'a făcut în colegiile electorale ținute la 19, 20 și 21 Octomvrie c. La episcopia Hușilor a fost ales P. Sf. Sa arhierul *Nifon Criveanu*, fostul vicar al eparhiei Râmnicului Noului Severin, cu 94 de voturi; la Ismail a fost ales prin balotaj P. Sf. Sa arhierul *Dionisie Erhan*, a cărui alegere a anulat-o Sf. Sinod, pentru motivul că alesul nu întrunește condițiunile de studii prescrise de lege; iar la Caransebeș a fost ales Î. P. C. Sa arhimandritul *Dr. Vasile Lazarescu*, profesor de teologie la Academia din Oradea,

cu 121 voturi. Atât la Huși cât și la Caransebeș s'au făcut alegeri dintre cele mai fericite, amândoi aleșii fiind unanim apreciați, având distinse calități de oameni ai bisericii, plini de înțelepciune și duh pastoral. Transmitem Prea Sfințiilor Nifon și Vasile sincere și pretinești felicitări.

Din programul serbărilor sfințirii Catedralei, în urma dorinței exprimate de M. Sa Regele s'au omis recepțiunile. În timpul acesta M. Sa va vizita expoziția agricolă. După banchet M. Sa și înalta suită va participa la concursul hipic ce se va desfășura pe arena sportivă din loc. Seara dela 7 la 9, va participa la reprezentația de gală a Operei Române. Concertul religios va avea loc în Catedrală Duminecă seara la ora 6.

Toate daniile făcute pentru catedrala din Cluj, atât cele în utensilii cât și în bani, primite până la data de 1 Noemvrie 1933, se vor publica într'o broșură, pentru a fi cunoscute în cercuri cât mai largi.

Conferința de toamnă a preoților din protopopiatul Unguraș se va ținea la data de 8 Noemvrie c., în parohia Unguraș, în legătură cu hramul bisericii de acolo.

Al IV-lea Sobor al misionarilor ort. români se ține la Chișinău (Basarabia) în zilele de 29 Octomvrie—1 Noemvrie a. c., având un program bogat.

PARTEA OFICIALĂ

CONCURS REPETIT

Pentru întregirea postului de capelan cu drept de succesiune pe lângă parohul protopop onorar, octogenar Procopiu Costea din Ighiel, protopopiatul Alba-Iulia, publicăm concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în „Renașterea“. Parohia e de clasa II-a.

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Jumătate din salariul dela stat al actualului paroh.
2. Jumătate din sesiunea parohială și din toate venitele parohiale conform declarației parohului Procopiu Costea dată în scris la 8 August și 16 Octomvrie 1933,

care declarație se poate consulta atât la Ven. Consiliu eparhial, cât și la oficiul nostru protopopesc.

Reflectanții la acest post își vor înainta oficiului nostru protopopesc în termenul deschis, cererile de concurs însoțite de toate documentele reglementare, putând, cu învoirea noastră, a se deplasa în parohie, spre a face cunoștință cu poporul.

Concurenții vor prezenta act de învoire dela P. S. Episcop, fără de care nu vor fi luați în candidare.

Alba-Iulia, la 21 Octomvrie 1933.

Oficiul protopopesc al tractului Alba-Iulia, în conțelegere cu Consiliul parohial din Ighiel.

(26) 1—3 Alexandru Baba, protopop.

CONCURS REPETIT

Pentru întregirea parohiei de clasa III-a Mogoș-Valea-Barnei, din protopop. Lupșa, se publică concurs cu termen de 30 zile, dela prima publicare în „Renașterea“.

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Salariul, conform cualificației.
2. Venitele stolare obicinuite.
3. Cimiterul de lângă biserică.
4. Una zi de lucru dela fiecare cap de familie, care se poate răscumpăra în bani, după cum va fi ziua de lucru și care va fi statorit în fiecare an de Adunarea parohială, după caz.

Ne fiind case parohiale, Consiliul parohial, va pune la dispoziția preotului camera de locuit a școlii din loc, care este lângă biserică, precum și o cămară, acestea în mod provizor, până când se vor putea edifica case parohiale.

Reflectanții la acest post își vor înainta cererile provăzute cu toate documentele necesare, oficiului protopopesc a tract. Lupșa, și cu încuviințarea acestuia se vor putea prezenta în parohie, pentru a face cunoștință cu poporul.

Concurenții vor trebui să prezinte act de învoire dela P. Sf. nostru Episcop, pentru a putea fi luați în candidare.

Baia-de-Arieș, la 12 Octomvrie 1933.

Oficiul protopopesc ort. rom., în conțelegere cu organele parohiale.

(28) 1—3 Vasile Gan, prot.-stravr.